

Στην Ελλάδα σώζονται σήμερα 125 αρχαίοι χώροι θέασης και ακρόασης. Από αυτούς κάποιοι διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση, άλλοι σώζονται αποσπασματικά. Στον παραπάνω αριθμό δεν συγκαταλέγονται 35 περίπου θεατρικοί χώροι που είναι γνωστοί μόνο από μαρτυρίες περιηγητών και επιγραφές.

Αρχαία θέατρα, **ωδεία, βουλευτήρια**. Χώροι συνάντησης, συνάθροισης, ψυχαγωγίας, λατρείας και διαλόγου. Η απόλυτη έκφραση της δημοκρατίας και του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Η Κίνηση Πολιτών **"ΔΙΑΖΩΜΑ"** φιλοδοξεί να συμβάλει, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, στην προστασία και ανάδειξη των σπουδαίων αυτών επιτευγμάτων της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής.

Πώς επιτυγχάνεται

αυτό; Με τη συγκέντρωση και ταξινόμηση της διάσπαρτης πληροφορίας και την καταγραφή των παραπάνω μνημείων, με την εξεύρεση νέων πόρων χρηματοδότησης (χορηγοί, τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση), αλλά κυρίως με την ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών και των φορέων της χώρας, οι οποίοι μέσω των ειδικών τραπεζικών λογαριασμών (κουμπαράδων) που έχει ανοίξει το ΔΙΑΖΩΜΑ για κάθε θέατρο ξεχωριστά τροφοδοτούν συνεχώς, πολλές φορές από το υστέρημά τους, τους «κουμπαράδες» του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ.

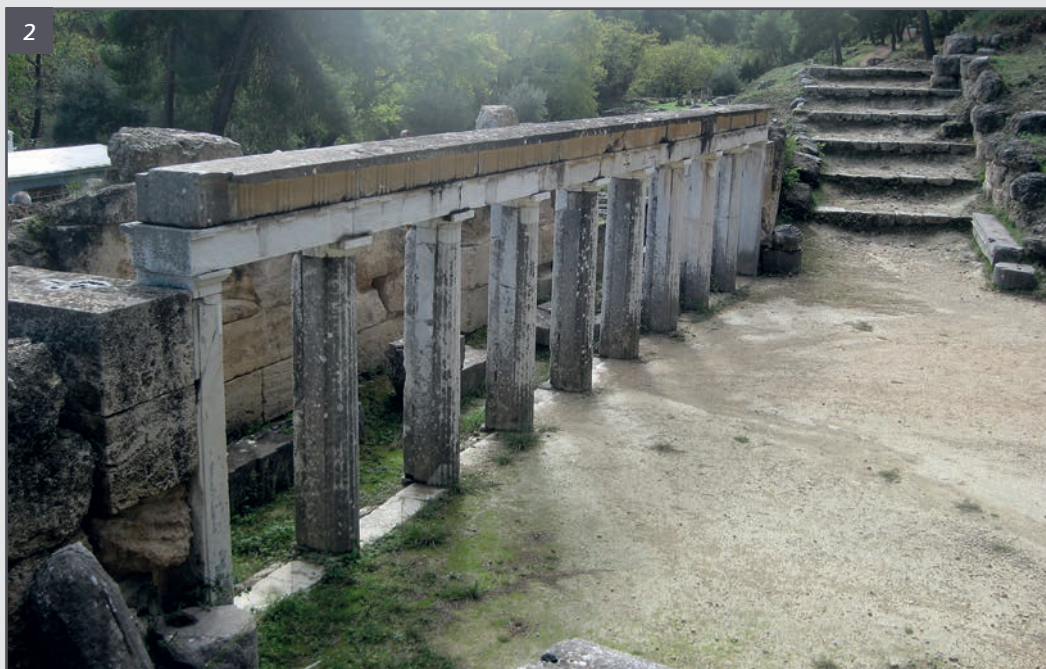
Εκτός από τα φημισμένα διεθνώς αρχαία θεάτρά μας (στην Επίδαυρο, στη Δωδώνη, στους Δελφούς

και αλλού) υπάρχουν και άλλα, ξεχασμένα στη λήθη του χρόνου, εκτεθειμένα στη μανία των καιρών και των ανθρώπων, που για αιώνες προσμένουν υπομονετικά την αποκάλυψη και φροντίδα μας.

Μερικά από αυτά τα λησμονημένα θέατρα θέλουμε να σας συστήσουμε σήμερα.

Θέατρο Αιγείρας

Βρίσκεται στο ανατολικό πλάτωμα της αρχαίας πόλης και χρονολογείται στο α΄ μισό του 3ου αι. π. Χ., όταν οι πόλεις της Αχαΐας συγκροτούν το Β' Κοινό των Αχαιών. Τον 3ο αι. μ. Χ. έγινε απόπειρα ανακατασκευής του θεάτρου για τη μετατροπή του σε ρωμαϊκό, η οποία όμως δεν ολοκληρώθηκε.

Έκτοτε, το θέατρο χρησιμοποιήθηκε ως χώρος συγκέντρωσης πολιτών. Η χωρητικότητά του αγγίζει τον αριθμό των 3.000 θεατών. Το μνημείο εγκαταλείφθηκε πλήρως μετά το τέλος του αρχαίου κόσμου.

Θέατρο Αμφιαρείου

Το θέατρο βρίσκεται στο ιερό του χθόνιου θεού και ήρωα Αμφιάραου, γνωστό ως Αμφιάρειο ή Αμφιαράειο. Το κοίλο και το σκηνικό οικοδόμημα κατασκευάστηκαν τον 3ο αι. π.Χ., ενώ το μαρμάρινο προσκήνιο προστέθηκε περί το 200 π. Χ. Επιπλέον επεμβάσεις στο μνημείο έγιναν περί το 150 π.Χ. Το θέατρο κτίστηκε με προσφορές των προσκυνητών. Εκεί εορτάζονταν

τα μεγάλα Αμφιάρεια. Σήμερα σώζονται τα πώρινα θεμέλια για τα ξύλινα εδώλια του κοίλου, το προσκήνιο, το οποίο είναι αναστηλωμένο και οι μαρμάρινοι θρόνοι.

Θέατρο Απτέρας

Η οικοδόμησή του έγινε σε δύο φάσεις: η πρώτη χρονολογείται κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και η δεύτερη τον 1ο αιώνα μ.Χ. Το θέατρο έχει τη διάρθρωση των ελληνιστικών θεάτρων: κοίλο, ορχήστρα και σκηνικό οικοδόμημα. Οι κερκίδες μπορούν να υπολογιστούν σε 13. Η σημερινή μορφή της σκηνής, του προσκηνίου και του μετασκηνίου ανήκουν στη δεύτερη φάση οικοδόμησης του μνημείου. Το κοίλο του

Εικόνα 1:
Αεροφωτογραφία του θεάτρου της Αιγείρας.

Εικόνα 2:
Άποψη του αναστηλωμένου προσκηνίου του θεάτρου Αμφιαρείου

θεάτρου είναι πολύ ταλαιπωρημένο, γιατί στο κέντρο του λειτουργούσε αβεστοκάμινος.

Θέατρο Γιτάνων

Το αρχαίο θέατρο κτίστηκε στα μέσα του 3ου αιώνα π.Χ., επί της βασιλείας του Πύρρου. Καταστράφηκε από τους Ρωμαίους το 167 π.Χ. Το κοίλο αποτελείται από 28 σειρές εδωλίων, ενώ είναι πιθανή και η ύπαρξη επιθεάτρου. Τα εδωλία του θεάτρου φέρουν στην πρόσθια πλευρά εγχάρacteres επιγραφές με ονόματα ανθρώπων.

Η σκηνή είναι ένα ορθογώνιο λίθινο κτίσμα. Στην πρόσοψη της σκηνής διαμορφώνεται προσκήνιο και στις δύο πλευρές της τετράγωνα παρασκήνια.

Θέατρο Γυθείου

Το θέατρο του Γυθείου κτίστηκε τον 2ο αι. μ.Χ. και ανασκάφηκε το 1891. Συνολικά περιελάμβανε δώδεκα σειρές καθισμάτων και πέντε κάθετους διαδρόμους. Στην πρώτη σειρά καθισμάτων ήταν οι προεδρίες. Στο βόρειο και στο νότιο τμήμα του ήταν

κατασκευασμένοι πώρινοι αναλημματικοί τοίχοι. Πίσω από τη σκηνή υπήρχε μια στοά. Από τη σκηνή σώζονται μόνο τα θεμέλια του πρόσθιου τοίχου, ενώ δεν έχουν σωθεί τα παρασκήνια.

Θέατρο Θάσου

Στο ΒΑ άκρο της αρχαίας πόλης βρίσκεται το θέατρο, τμήμα του οποίου εδράζεται στην παρειά του τείχους. Το κοίλον του θεάτρου χρονολογείται στο τέλος του 4ου αι. π.Χ. Το σκηνικό οικοδόμημα γνώρισε διάφορες φάσεις, τώρα ο επισκέπτης βλέπει κυρίως τη ρωμαϊκή του φάση. Από τα αρχιτεκτονικά μέλη της σκηνής των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων σώζεται μεγάλο μέρος. Την κιονοστοιχία του προσκηνίου πλαισίωσαν πεσσοί με ανάγλυφες μορφές της φτερωτής Νέμεσης.

Θέατρο Θήρας

Βρίσκεται στην αρχαία πόλη και χρονολογείται στο πρώτο μισό του

3ου αι. π.Χ. ή στο 2ο αι. π.Χ. Το κοίλο, χτισμένο σε φυσική πλαγιά, είναι εγγεγραμμένο σε ορθογώνιο, το οποίο στηρίζουν τέσσερις αναλημματικοί τοίχοι. Χωρίζεται με έξι κλίμακες σε πέντε κερκίδες και η χωρητικότητά του ήταν 1.500 θεατές. Η πρώτη σκηνή του θεάτρου ήταν ξύλινη, η λίθινη οικοδομείται στον 3ο αι. π.Χ. Στη ρωμαϊκή εποχή το σκηνικό οικοδόμημα απέκτησε μνημειώδη πρόσοψη.

Θέατρο Θορικού

Το αρχαίο θέατρο του Θορικού είναι το αρχαιότερο ελληνικό θέατρο. Χρονολογείται στον **5ο αι. π.Χ.**, έχει ιδιόμορφο ελλειψοειδές σχήμα και είναι κατασκευασμένο στη φυσική πλαγιά λόφου. Στην ανατολική πλευρά του θεάτρου υπάρχει μια μεγάλη αίθουσα με θρανίο λαξευμένο στο βράχο, η οποία πιθανώς χρησίμευε ως χώρος συγκέντρωσης, ή ως σκηνοθήκη. Κοντά στο δυτικό διάζωμα του θεάτρου υπήρχε

αίθουσα συμποσίων και αυλή, ενώ νότια της ορχήστρας δημιουργήθηκε ένα νεκροταφείο.

Θέατρο Καλυδώνας

Δύο φάσεις αναγνωρίζονται στην κατασκευή των εδωλίων του θεάτρου: οι πρώτες εννέα σειρές ανήκουν στην πρωιμότερη φάση, ενώ οι υπόλοιπες αποτελούν μεταγενέστερη προσθήκη. Η πρωιμότερη χρήση του χώρου ήταν ίσως για κάποια μυστηριώδη λατρεία. Αυτό εξηγεί και την τετράγωνη κάτοψη της ορχήστρας του. Η κατασκευή του σκηνικού οικοδομήματος τοποθετείται στην Ελληνιστική περίοδο και φαίνεται ότι είναι σύγχρονη με τη δεύτερη φάση των εδωλίων. Η ορχήστρα είναι σχεδόν τετράγωνη.

Θέατρο Κασσώπης

Στο χώρο κάτω από την ΒΔ ακρόπολη

κατασκευάστηκε τον 3ο αι. π.Χ. το θέατρο της πόλης, χωρητικότητας 5.000 - 6.000 θεατών. Δύο πολυγωνικά αναλήμματα στηρίζουν στην πρόσοψη το κοίλο, το οποίο χωρίζεται από ενδιάμεσο διάζωμα σε δύο τμήματα με 24 σειρές εδωλίων κάτω και 12 επάνω. Η ορχήστρα παρουσιάζει ιδιορρυθμία, καθώς δεν σχηματίζει πλήρη κύκλο, αλλά τόξο μεγαλύτερο από ημικύκλιο. Η σκηνή πλαισιώνεται από δύο παρασκήνια, μεταξύ των οποίων αναπτύσσεται το προσκήνιο.

Θέατρο στο Κουφονήσι Λεύκης

Το θέατρο βρίσκεται στο νησί Λεύκη, νησάκι που βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Κρήτης και αναφέρει ο Πλίνιος. Το μέγεθος του θεάτρου είναι προσαρμοσμένο στην κλίμακα του νησιού. Το μνημείο έχει υποστεί μεγάλες αλλοιώσεις από

Εικόνα 1:
Άποψη του κοίλου
του αρχαίου θεάτρου
Γιτάνων

Εικόνα 2:
Αεροφωτογραφία
του αρχαίου θεάτρου
της Κασσώπης

ΤΑ ΞΕΧΑΣΜΕΝΑ ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ

τις καιρικές συνθήκες (καταστροφή μεγάλου τμήματος του κοίλου και διάβρωση των σωζόμενων καθισμάτων που εδράζονται στο μαλακό λευκό ασβεστόλιθο της

περιοχής).

Θέατρο Λίνδου

Διαμορφώνεται στους πρόποδες του βράχου της λινδιακής ακρόπολης. Τα εδώλια του θεάτρου ήταν λαξευμένα εν μέρει στο

βράχο και κατά τόπους κτιστά. Μία προεξοχή του βράχου, στο κέντρο των κερκίδων, αποτελούσε τη βάση για χορηγικό μνημείο. Από το μνημείο σώζονται η κυκλική ορχήστρα και το κεντρικό τμήμα του κάτω και άνω

κοίλου. Χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ. και είχε χωρητικότητα 1.800-2.000 θεατών. Συνδέεται με τις γιορτές προς τιμήν του Διονύσου, τα Σμίνθια.

Θέατρο Μακύνειας

Το θέατρο της αρχαίας Μακύνειας χρησιμοποιήθηκε και ως βουλευτήριο. Έχει τοξοειδή ορχήστρα και στενό κοίλο χωρίς διάζωμα, το οποίο αποτελείται από 14 σειρές εδωλίων. Προ των θέσεων των επισήμων υπάρχει λίθινος θρόνος που προοριζόταν για το τιμώμενο πρόσωπο. Στα ανατολικά του θεάτρου βρίσκεται η σκηνή, η οποία όμως έχει καταρρεύσει. Εκτός της σκηνής είναι ορατά σήμερα και τα θεμέλια των στενών παρόδων του θεάτρου.

Θέατρο Μαρώνειας

Βρίσκεται μέσα στον οχυρωματικό περίβολο της αρχαίας Μαρώνειας και έχει τρεις οικοδομικές φάσεις. Το θέατρο κτίστηκε στην πρώιμη ελληνιστική περίοδο. Στην πρώτη ρωμαϊκή φάση οικοδομήθηκε η σκηνή και το προσκήνιο και καλύφθηκαν οι αποχετευτικοί αγωγοί. Στην τελευταία υστερορωμαϊκή φάση, η ορχήστρα μετατράπηκε σε αρένα. Η χωρητικότητά του έφθανε τους 1200 – 1300 θεατές. Ένα από τα χαρακτηριστικά αυτού του μνημείου είναι το εξαιρετικό δίκτυο αποχέτευσης.

Θέατρο Μήλου

Κτίστηκε στους ελληνιστικούς χρόνους. Η μορφή που αντικρίζει σήμερα ο επισκέπτης ανάγεται στη Ρωμαϊκή περίοδο. Από το κοίλο διατηρούνται εννέα σειρές εδωλίων, διατεταγμένες σε επτά κερκίδες. Η σκηνή χρονολογείται στη ρωμαϊκή περίοδο. Η κατασκευή του μνημείου δεν ολοκληρώθηκε, όπως δείχνουν τα γλυπτά από την επένδυση της σκηνής, τα οποία παρέμειναν ημιτελή. Σώζονται τέσσερις επιγραφές, σε τέσσερα εδώλια, στις οποίες αναφέρονται οι κατηγορίες των πολιτών που κάθονταν στις θέσεις.

Θέατρο Μιέζας

Βρίσκεται στον αρχαιολογικό χώρο της Μιέζας. Είναι μια θεατρική κατασκευή με ανάμικτα στοιχεία ελληνικού και

Εικόνα 1:
*Άποψη του αρχαίου
θεάτρου Μήλου.*

Εικόνα 2:
*Λεπτομέρεια των
εδωλίων του κοίλου
του αρχαίου θεάτρου
Μαρώνειας.
Ορισμένα εδώλια είναι
αναστηλωμένα.*

Εικόνα 3:
*Κεντρικό τμήμα του
κοίλου του αρχαίου
θεάτρου της Μιέζας*

ρωμαϊκού θεάτρου, αποτελούμενη από χωμάτινη ορχήστρα, κοίλο, διαμορφωμένο στην πλαγιά λόφου με βαθμίδες από πωρόλιθο και λίθινο κτίριο σκηνής. Το θέατρο ανήκει στη ρωμαϊκή περίοδο, όμως η επικράτηση ελληνιστικών στοιχείων αποτελεί ένδειξη πρωιμότητας και το τοποθετεί σε μια εποχή που δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη ο τύπος του ρωμαϊκού θεάτρου.

Θέατρο Μυτιλήνης

Το θέατρο της Μυτιλήνης είναι κτισμένο στις δυτικές παρυφές της αρχαίας πόλης. Το μνημείο κτίσθηκε στους πρώιμους ελληνιστικούς χρόνους. Η μορφή στην οποία σώζεται σήμερα αντιστοιχεί στην τελευταία οικοδομική φάση του, την υστερορωμαϊκή. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο (Βίος Πομπήιου 42.4), ο Πομπήιος αντέγραψε το σχέδιό του στο θέατρο που έχτισε στη Ρώμη το 55 π.Χ. και αποτέλεσε έτσι το πρότυπο των ρωμαϊκών θεάτρων.

Θέατρο Ορχομενού Αρκαδίας

Βρίσκεται στην πλαγιά του λόφου της ακρόπολης, κοντά στην αγορά της αρχαίας πόλης. Διέθετε πάνω από 40 σειρές εδωλίων και η χωρητικότητά του υπερέβαινε τους 4.000 θεατές. Ίχνη διαζώματος δεν έχουν εντοπιστεί, αλλά είναι πιθανό να υπήρχε τουλάχιστον ένα. Σήμερα διατηρούνται μόνο δέκα σειρές εδωλίων από το κατώτερο κεντρικό τμήμα του κοίλου. Η προεδρία αποτελείται από επιβλητικά καθίσματα. Στην πλάτη δύο καθισμάτων της προεδρίας διατηρείται τμήμα επιγραφής.

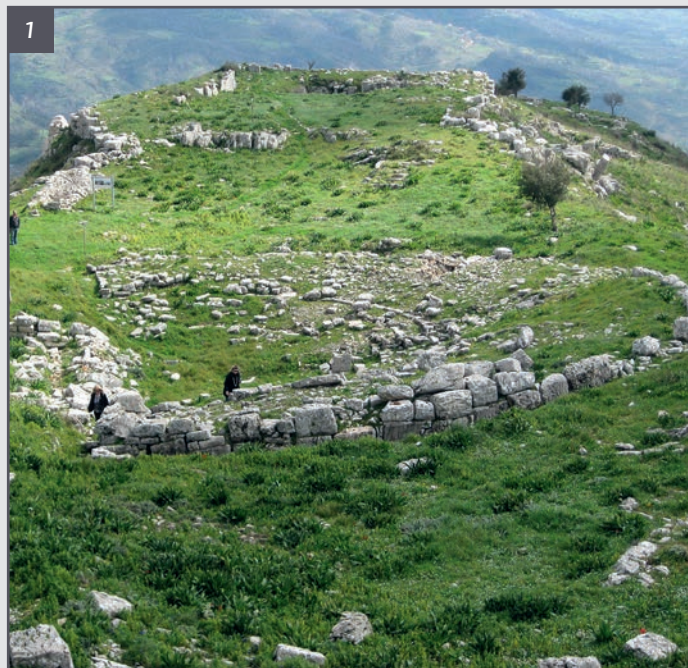
Θέατρο Ορχομενού Βοιωτίας

Το θέατρο είναι κτισμένο

ανάμεσα στο θησαυρό του Μινύα και το βυζαντινό μοναστήρι της Παναγίας Σκριπούς. Κατασκευάστηκε στις αρχές της Ελληνιστικής περιόδου. Το κοίλο είχε δώδεκα σειρές εδωλίων. Από το συγκρότημα της σκηνής διατηρούνται λίγα κατάλοιπα. Το προσκίνιο έφερε κιονοστοιχία δωρικών ημικίωνων στην πρόσοψη και σύμφωνα με επιγραφή ήταν αφιερωμένο στις Χάριτες. Στο θέατρο διεξάγονταν τα Χαριτήσια, μουσικοί και θεατρικοί αγώνες προς τιμήν των Χαρτίων.

Θέατρο Πλατιάνας

Το αρχαίο θέατρο της Πλατιάνας έχει τη μορφή ενός μεγάλου ερειπίωνα, από το οποίο σώζεται σε μορφή λιθοσωρού το αρχικό υλικό. Σήμερα διατηρείται μόνο

Εικόνα 1: Γενική άποψη του αρχαίου θεάτρου της Πλατιάνας.

Εικόνα 2: Γενική άποψη του κοίλου και της ορχήστρας του αρχαίου θεάτρου Μυτιλήνης.

Εικόνα 3: Το κοίλο του θεάτρου του Αρκαδικού Ορχομενού, διακρίνονται στο βάθος οι θρόνοι της προεδρίας.

τμήμα της σκηνής και του κοίλου, ενώ σε καλή κατάσταση διατηρείται ο αρχαίος αναλημματικός τοίχος του θεάτρου. Το σωζόμενο κοίλο χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ., ενώ το σκηνικό οικοδόμημα χρονολογείται στο 245 π.Χ. Από τις προεδρίες διατηρείται ένας θρόνος στην αρχική του θέση.

Θέατρο Πλευρώνας

Βρίσκεται σε επαφή με τη δυτική πλευρά της οχύρωσης της αρχαίας Πλευρώνας. Το προσκήνιο έχει διαταχθεί σε επαφή με το τείχος, ενώ τη λειτουργικότητα της σκηνής συμπληρώνει ένας πύργος που βρίσκεται σε επαφή με αυτή, καθώς και οι εκατέρωθεν πτέρυγες του τείχους. Αν και το θέατρο δεν έχει ερευνηθεί στο σύνολό του φαίνεται ότι μετά τη δέκατη σειρά εδωλίων πρέπει να υπήρχε διάζωμα που χώριζε το κάτω κοίλο από το άνω κοίλο του θεάτρου.

Θέατρο Φθιωτίδων Θηβών

Το θέατρο, η

ανασκαφή του οποίου δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της αρχαίας πόλης των Φθιωτίδων Θηβών.

Το μνημείο είναι Ελληνιστικό, υπάρχει όμως και Ρωμαϊκή φάση, καθώς τότε έγιναν μεγάλης κλίμακας επεμβάσεις για να μετατραπεί

το θέατρο σε Αρένα. Ίσως υπήρχε και παλαιότερη φάση του τέλους του 4ου αι. π.Χ.

Με μέγιστη χωρητικότητα 3.000 θεατών φιλοξενούσε παραστάσεις αρχαίου δράματος, μουσικούς αγώνες, και κατά τη Ρωμαϊκή εποχή θηριομαχίες και αγώνες μονομάχων.

Σωματείο ΔΙΑΖΩΜΑ

Μπουμπουλίνας 30
(1ος όροφος)
Τ.Κ.: 106 82

Τηλ.: **210.82.54.256**

Fax: **210.82.54.258**

Διάζωμα - Web:

www.diazoma.gr

E-mail: **info@diazoma.gr**

Φωτογραφία 1: Αεροφωτογραφία του αρχαίου θεάτρου της Πλευρώνας μετά από τις εργασίες καθαρισμού και απομάκρυνσης του δομικού υλικό από τα εδώλια και την ορχήστρα.

Φωτογραφία 2: Άποψη της ορχήστρας και τμήματος του κοίλου του θεάτρου Φθιώτιδων Θηβών

Φωτογραφία 3: Άποψη του κοίλου του θεάτρου Γυθείου